

App viser vej til street art

KUNST: De seneste år har street art udviklet sig markant i Aalborg by, hvor såvel lokale som internationale kunstnere har sat deres præg på facader, som kommunen har stillet til rådighed. Nu er der udviklet en app, der viser vej til Aalborgs street art. Den er bl.a. tilgængelig på Aalborg Kommunes hjemmeside.

Billedhugger Claus Ørntoft er for længst danmarkskendt for værket "Tre Løver og Ni Hjerter" til Marselisborg Slotspark. Nu får Hirtshals også en løve.

Claus Ørntoft har arbejdet på "Lille tektonisk plads" i to år. Snart begynder flytningen fra Mygdal til Hirtshals.

Karens Plads i Hirtshals, der snart bliver omdannet til et kunstværk.

BLÅ BOG

CLAUS ØRNTOLT

- Født i 1959 i Silkeborg.
- Uddannet på Det Fynske Kunstakademi 1983-1987.
- Eksempler på offentlige opgaver:
  - "Tre Løver og Ni Hjerter", Marselisborg Slotspark, Aarhus 2012.
  - "Ulvetid", Nørre Uttrup Kaserne, Aalborg, 2008-2009.
  - "Drømmeren", Kristiansand, Norge 2004-07.
  - "Indadvendt Stranding 1", Ny Hellesund, Norge, 2002.
  - Medlem af Kunstnersamfundet, Vrå Udstillingen, BKF og Corner.
  - Bosat i Mygdal i Hjørring Kommune.

Hirtshals får kæmpeværk

KUNST: Billedhuggeren Claus Ørntoft er i gang med en 300 kvm. stor plads, hvor Hirtshals får en voldsom løve

Af Jane Büneemann og Bente Pøder (foto)
 jane.bueneemann@nordjyske.dk

Billedhuggeren Claus Ørntoft har i øjeblikket en ny udgave af Karens Plads i Hirtshals liggende hjemme på sin gårdsplads i Mygdal.

Det er et nyt kunstværk, som formentlig vil gøre Hirtshals internationalt kendt. Claus Ørntoft håber at være færdig med at sætte det nye værk op i Hirtshals i løbet af oktober. Så vil den afløse det, som Claus Ørntoft betegner som "en stabilgrusplads med elskab".

Kunstneren har fået opgaven af Hjørring Kommunes Kunststudvalg, som egentlig ville have købt Claus Ørntofts skulptur "Indadvendt stranding II" fra 2003 til opsætning i Hirtshals.

- Men jeg kunne simpelthen ikke finde et sted i hele Hirtshals, hvor den kunne stilles op. Den fungerer ikke nogetsteds, for Hirtshals har ikke ret mange byrum. Da jeg så havde sagt, at udvalget ikke kunne købe "Indadvendt Stranding II", troede jeg, at det

var det, men heldigvis havde kunststudvalget forstået, at kunstnere kan mere end én ting, så de bad mig komme med et forslag til et torv, fortæller Claus Ørntoft.

Det var næsten samtidig med, at han lige havde haft et stipendium i Sverige, hvor han var faldet for noget særligt bohustrukt i et brud, hvor granitten ligger i tynde lag. Den slags brud er der ikke ret mange af.

- Så jeg kom med et forslag til et værk, hvor disse plader indgår. Derfor ligger der nu 400 ton gråt bohustrukt i Mygdal sammen med en voldsom løve i kinesisk granit, som er rødt. Tilsammen er det "Lille tektonisk plads", som uden tvivl vil sætte Hirtshals på verdenskortet sammen med Claus Ørntoft.

Det har været en langvarig og vanskelig

proces. - Jeg har skullet opfinde det meste selv. Jeg har samarbejdet med ingeniør Arne Poulsen fra Hjørring Kommune, og det har været et godt samarbejde, mener Claus Ørntoft.

10 ton tunge stykker

Med målene for pladsen tog Claus Ørntoft tilbage til stenbruddet i Sverige, hvor han omhyggeligt borede huller og kløvede de ønskede 10 ton tunge stykker af. De blev nummereret, så de kunne lægges ud hjemme i Mygdal i den rigtige rækkefølge.

Da granitstykkerne i værket/torvet skal ligge med sprækker på to cm mellem sig, opstod udfordringen med at få dem lagt - også uden at få egne eller andres fingre i klem-

me. - Jeg måtte udvikle en måde, så jeg med kranen med en talje under gaflerne og en række stropper til hvert enkelt stykke granit kan flytte dem på plads. Men nu er metoden der, så det bliver lettere at flytte dem på plads nede i Hirtshals.

Alle stenene har forskellige højder - lige nær de yderste, der skal fungere som fortov. - Jeg troede selv, at der skulle være større forskel på højderne, men jeg har gjort pladsen til en inklusion i stedet for en eksplosion.

Alligevel bliver der en voldsomhed over pladsen, som understreges af løven. - Den understreger tonen i pladsen, som igen understreger voldsomheden i Hirtshals, siger Claus Ørntoft.

Shaka starter efterårstour i Aalborg

MUSIK: Aalborg bliver først til at høre sangene fra Shaka Loveless' kommende plade i liveudgave. Den aarhusianske popdrenge udgiver 4. september albummet "Til Vi Ligger" og drager efterfølgende på turné med bandet The Gypsies. Turnéen starter torsdag 12. november på Skråen i Aalborg.

Dom i bogform

BØGER

Dennis Larsen & Therkel Stræde: "En skole i vold." ★★★★★ ☆

Man kan undre sig over den pludseligt opståede debat om retsforfølgelse af danske krigsforbrydere.

Den er naturligvis foranlediget af dommen over den 94-årige tysker, der førte regnskab med Auschwitz-fangere medbragte værdigenstande.

Nogle politikere og også nogle historikere forlanger dom over danske østfront-frivillige.

Til glæde eller til gavn for hvem? Med hvilken hensigt vil man idømme bedagede veteraner en fængselsstraf, som de på grund af alder næppe vil komme til at afsones?

Der kan kun være en grund: hævn - vi vil ha' hævn.

Retsystemets grundlæggende funktion er vel stadigvæk at resocialisere de indsatte, men det er måske kun principielt.

Jeg hører for mit indre øre et folketingsmedlem (og det er ikke Preben Bang-Henriksen) stille et \$20-spørgsmål: Vil ministeren garantere, at retssystemet kan resocialisere krigsforbrydere over 90 år?

Denne betragtning er foranlediget af den foreliggende bog om Frikorps Danmark og dets aktiviteter i Hviderusland 1941-44.

Frikorps Danmark var en hærhed, der blev etableret i 1941 og blev en del af Waffen-SS. Den bestod af danske frivillige (soldater og andre), som under ledelse af den danske oberstløjtnant C.B. Kryssing ville bekæmpe bolsjevismen. Behovet herfor indså også den danske regering, ligesom den anså korpset for at være et værn mod skærpede forholdsregler fra tysk side over for Danmark.

Det er værd at notere, at regeringen ikke opfordrede til indmeldelse i korpset, men den accepterede oprettelsen og tilkendegav, at det ikke ville få negativ indflydelse på officerernes fremtidige karriere. Det er således meget forståeligt, at mange følte sig på sikker grund, og det er givet, at en forsvarsadvokat i en eventuel retssag ville gøre noget ud af regeringens proklamation.

Gennem årtierne siden befrielsen er det lykkedes veteraner at fastholde ideen, at de ikke havde deltaget i krigsforbrydelser. De havde måske nok hørt ... læst ... eller vidst noget, men at de var med, nej ...

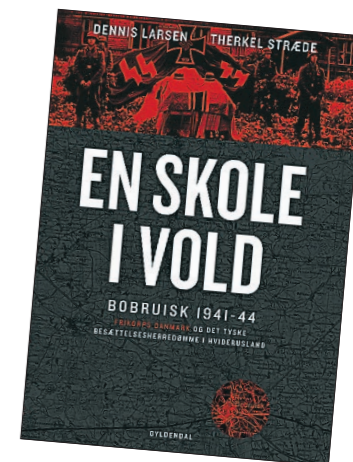
Nu er det dokumenteret, at danske frivillige faktisk deltog i krigsforbrydelser. To historikere, Dennis Larsen og Therkel Stræde, har skrevet den foreliggende bog, "En skole i vold" om frikorpsets aktiviteter i Hviderusland.

Og det er lige så godt som nogen symbolsk retssag. De skyldige er hermed afsløret. For så vidt også dømt uden at være udstillet på forsiden af sensationspressen.

I og med den grundige dokumentation har bogen held med at forklare, hvorledes de frivillige blev socialiseret ind i krigsmaskinens helvede.

Husk nu på, at forklaring ikke er lig med undskyldning.

Forfatterne synes ikke, det er synd for de frivillige at blive beskrevet, som de bliver, men Larsen og Stræde prøver at forstå hvorfor. Det er en prisværdig hensigt, som en retssag eller sensationspressen næppe

ville interessere sig for.

De frivillige blev gelejdet ind i en slags "voldens virksomhedskultur", et vidtstrakt og komplekst undertrykkelsesapparat, hvor det enkelte menneske handlede (nærmest) tankeløst.

Mange og lange kapitler beskriver torturmetoder, henrettelser og massakrer i rædselsvækkende ord, som det må have været mentalt belastende at skrive. Læg hertil tanken om at være i det - at være jøde, partisan eller "blot" krigsfange i krigsforbryderes hænder.

Karl Johan Gerhard Jørgensen tilstod i 1948 at have dræbt en jøde - muligvis med en geværkolbe i kraniet, men offeret var meget svagt, nærmest døende efter som såret at være smidt ud i sneen fra barakken, hvilket retten i Gråsten anså for en formildende omstændighed, så Jørgensen blev idømt den sædvanlige straf for drab, fem år.

Eksemplet illustrerer som "biprodukt" den skævhed ved retsopgøret, at forbrydelser begået i Danmark eller mod danskere blev bedømt hårdere end forbrydelser i udlandet eller mod "de andre".

Danske frivillige var lige så aktive som tyskere og andre nationaliteter, men under den kolde krig var det muligt at opretholde forestillingen om den antikommunistiske indsats som en hæderværdig kamp.

Sandt er det, at nævnte oberstløjtnant Kryssing og hans næstkommanderende, kaptajn Thor Jørgensen, ikke var nazister. De faldt begge i unåde i SS og blev forflyttet, ligesom andre officerer blev fjernet, da den nazistiske C.F. von Schalburg overtog kommandoen. Kryssing og andre var udelukkende antikommunister, hvorimod hovedparten af befalingsmænd og menige frikorpssfolk var regulære nazister.

Så, desværre, danskere. Vi var ikke være end de andre, men vi heller ikke bedre. Med god grund har Preben Bang-Henriksen, MF for Venstre, punkteret ideen om en retssag mod en stadig levende SS'er. Denne bog er meget mere effektiv. En ekstra stjerne for den debatskabende effekt.

Per Pilekjær
 kultur@nordjyske.dk

■ Dennis Larsen & Therkel Stræde: "En skole i vold. Bobruisk 1941-1944. Frikorps Danmark og det tyske besættelsesherredømme i Hviderusland"

392 sider, illustreret, 350 kroner, Gyldendal.